

Lakeuden Etappi Oy
Laskunmäentie 15
60760 POJANLUOMA

Viite
Hänvisning

Asia
Ärende

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA;
JÄTEHUOLTOKESKUKSEN KEHITTÄMINEN,
LAKEUDEN ETAPPI OY, ILMAJOKI

1. HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Lakeuden Etappi Oy on hankkeesta vastaavana toimittanut 6.5.2008 Länsi-Suomen ympäristökeskukseen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetun lain (468/1994, muutos 267/1999, muutos 458/2006) mukaisen arviointiohjelman **jätehuoltokeskuksen kehittämishankkeesta Ilmajoella**. Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, mitä vaihtoehtoja hankkeella on, mitä ympäristövaikutuksia aiotaan selvittää ja millä menetelmillä selvitykset tehdään.

Lakeuden Etappi Oy on 13 perustajakunnan omistama jätehuolto-yhtiö, jonka toiminta-alueella on noin 133 700 asukasta. Etapin jätehuoltokeskus on aloittanut toimintansa vuonna 2004 ja on alueensa ainoa toiminnassa oleva jätteiden loppusijoitusalue. Se sijaitsee Laskunmäellä Ilmajoen kunnan Röyskölän kylässä noin 5 km:n etäisyydellä Ilmajoen keskustasta itään. YVA-menettelyssä tarkasteltavat toiminnot sijoittuvat pääosin Etapin jätehuoltokeskuksen nykyiselle alueelle, jolla on asemakaava.

Hankkeen tavoitteena on kehittää Etapin jätehuoltokeskuksen toimintoja siten, että alueen jätehuoltoa pystytään tulevaisuudessakin toteuttamaan tehokkaasti, haitalliset ympäristövaikutukset minimoidaan, jätteistä mahdollisimman suuri osa hyödynnetään materiaalina tai energiana ja kaatopaikalle loppusijoitukseen päätyy lähinnä hyötykäyttöön soveltumattomia tuhkia ja kuonia.

Etapin toiminta-alueen asukasmäärä tulee kasvamaan suunniteltujen kuntaliitosten myötä, mikä lisää alueella muodostuvia jätemääriä. Arvion mukaan kaatopaikalle loppusijoitettavien jätteiden määrä nousee noin 70 000 tonniin vuodessa ennen jätteen energiahyötykäytön alkamista. Hankkeessa varaudutaan myös Pohjanmaan kunnallisten jätehuolto-yhtiöiden yh-

teiseen jätteen energiahyödyntämishankkeeseen Mustasaassa. Mikäli tämä toteutuu, Etapin jätehuoltokeskuksessa aletaan siirtokuormata syntypaikkalajiteltua yhdyskuntajätettä laitokselle, valmistaa kaupan ja teollisuuden jätteestä polttoainetta uudessa mekaanisessa käsittelylaitoksessa ja mahdollisesti käsitellä ja loppusijoittaa jätteenpoltossa muodostuvia pohjakuonia ja tuhkia noin 40 000 tonnia vuodessa. Suunnitelmissa on myös, että Etapin nykyisessä biokaasulaitoksessa voitaisiin tuottaa esimerkiksi liikennepolttoainetta ja käyttää viljeltyä biomateriaalia, jolloin biokaasulaitoksen kapasiteetti olisi enimmillään noin 166 950 tonnia vuodessa.

Hankkeesta vastaava	Lakeuden Etappi Oy Laskunmäentie 15 60760 POJANLUOMA
YVA-konsultti	Pöyry Environment Oy PL 50 (Jaakonkatu 3) 01621 VANTAA
Yhteysviranomainen	Länsi-Suomen ympäristökeskus PL 262 (Koulukatu 19) 65101 VAASA

YVA-menettely

YVA-menettelyn tarkoituksena on edistää hankkeen kannalta merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamista, arviointia ja huomioonottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA-menettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, vaan tavoitteena on tuottaa monipuolista tietoa päätöksenteon perustaksi.

YVA-menettelyä sovelletaan Lakeuden Etappi Oy:n jätehuoltokeskuksen kehittämishankkeessa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen (713/2006) 6 § mukaisen hankeluettelon 11a, 11b ja 11c kohtien perusteella. Suunnitellun hankevaihtoehdon VE 1 osalta tarkastellaan seuraavia YVA-menettelyä edellyttäviä toimintoja:

- YVA-asetus 6 § kohta 11a) ongelmajätteiden käsittely tai sijoittaminen kaatopaikalle
- YVA-asetus 6 § kohta 11b) muiden jätteiden kuin ongelmajätteiden fysikaalis-kemialliset käsittelylaitokset, joiden mitoitus on enemmän kuin 100 tonnia jätettä vuorokaudessa (hankkeessa mekaanisen käsittelylaitoksen suunniteltu kapasiteetti 50 000 t/a)
- YVA-asetus 6 § kohta 11b) biologiset käsittelylaitokset, jotka on mitoitettu vähintään 20 000 tonnin vuotuiselle jättemäärälle (hankkeessa biokaasulaitoksen suunniteltu kapasiteetti 166 950 t/a)
- YVA-asetus 6 § kohta 11c) yhdyskuntajätteiden tai -lietteiden kaatopaikat, jotka on mitoitettu vähintään 20 000 tonnin vuotuiselle jättemäärälle (hankkeessa suunniteltu kapasiteetti 70 000-80 000 t/a)

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, mitä vaihtoehtoja hankkeella on, mitä ympäristövaikutuksia aiotaan selvittää ja millä menetelmillä sekä miten arviointimenettely tullee järjestämään. Arviointiohjelmasta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden sekä selvitysten perusteella laaditaan ympäristövaikutusten arviointiselostus, jossa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehdoista sekä yhtenäinen arvio niiden ympäristövaikutuksista. Yhteysviranomainen kokoaa eri tahoilta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta oman lausuntonsa, jossa tarkastellaan arviointiselostusta koskevien YVA-asetuksen mukaisten sisällöllisten vaatimusten toteutumista. Arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto liitetään mahdollisiin lupa- tai muihin hankkeen toteuttamista edellyttäviin hakemuksiin.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkasteltavat vaihtoehdot

Nollavaihtoehto (VE 0): Hanketta ei toteuteta ja jätehuoltokeskuksen toiminta jatkuu nykyisen kaltaisena. Nykyisen ympäristöluvan sallimat kehitystoimenpiteet toteutetaan tarpeen mukaan.

Hankevaihtoehto 1 (VE 1): Jätehuoltokeskuksen toimintaa kehitetään aloittamalla kokonaan uusia toimintoja ja laajentamalla vanhoja toimintoja.

Hankevaihtoehtoon (VE 1) sisältyvät seuraavat toiminnot:

1. Jätteiden hyötykäyttöä edistävät toiminnot:

- biokaasulaitoksen kapasiteetin nosto
- biojätteen ja lietteiden kompostointi biokaasulaitoksen varajärjestelmänä
- mädätetyn lietteen jatkojalostus
- materiaalina hyödynnettävien jätteiden käsittelytoiminnot
- uusi siirtokuormausasema syntypaikkalajitellulle yhdyskuntajätteelle ja jätepolttoaineelle
- uusi jätteen mekaaninen käsittelylaitos
- jätteenpolton kuonan ja muiden tuhkien hyötykäyttö

2. Energian tuotanto:

- kaatopaikkakaasujen ja biokaasulaitoksen ylijäämäkaasun käsittely ja jatkojalostus

3. Loppusijoitus:

- ongelmajätteiden uudet loppusijoitusalueet
- jätteenpolton pohjakuonien sekä pienissä kunnallisissa ja teollisuuden polttolaitoksissa mm. turpeen, öljyn ja kivihiilen poltossa muodostuvien tuhkien loppusijoittaminen
- kaatopaikalle loppusijoitettavan tavanomaisen jätteen määrän kasvu ennen polttolaitoksen käyttöönottoa
- mädätetyn lietteen sijoittaminen kaatopaikalle biokaasulaitoksen varajärjestelmänä

4. Vesien käsittely:

- paikallispuhdistamon rakentaminen

YVA-menettelyssä tarkasteltavien uusien toimintojen rakentaminen ja käyttöönotto tapahtuisivat vaiheittain vuosien 2009–2015 välisenä aikana. Kaikkia edellä mainittuja toimintoja ei välttämättä toteuteta.

Taulukossa 1 on esitetty (yhteysviranomaisen tulkintana) hankevastaavan esittämä arvio Laakeuden Etappi Oy:n vastaanottamista jättejakeista ja niiden määrästä hankevaihtoehdon (VE 1) toteutuessa sekä kuvaus jätteiden käsittelyyn liittyvistä nykyisistä, uusista ja muuttuvista toiminnoista.

Taulukko 1. Arvio Lakeuden Etappi Oy:n vastaanottamista jätejakeista ja niiden määrästä hankevaihtoehdon (VE 1) toteutuessa sekä kuvaus niiden käsittelytoiminnoista. (Tarkemmat tiedot arviointiohjelmassa.)

	JÄTELAJI (*uudet)	MÄÄRÄ t/a (VE 1)	TOIMINNOT (NYKYISET)	TOIMINNOT (UUDET JA MUUTOKSET)
Jätteiden hyötykäyttöä edistävät toiminnot, Energiantuotanto	Biojäte	20 600	Vastaanotto, käsittely biokaasulaitoksessa.	Biokaasulaitoksen kapasiteetin nosto (nykyisin 51 950 t/a). Biokaasulaitoksen varajärjestelmänä biojätteen säkkikompostointi (max 5000 t/a) ja lietteiden kompostointi (max 30 000 t/a). Kaatopaikkakaasun ja biokaasulaitoksen ylijäämäkaasun käsittely ja jatkojalostus. Mädätetyn lietteen jatkojalostus.
	Jätevesilietteet	55 550		
	Teollisuuslietteet	16 400		
	Teollisuuden muut biojätteet	4 400		
	Kasvatettu biomateriaali*	70 000		
	YHTEENSÄ	166 950		
	Muut hyödynnettävät jätejakeet:		Vastaanotto, käsittely (esim. lajittelu, murskaus, seulonta, paalaus, SER: kunnostus), hyödyntäminen tai hyödynnettäväksi toimittaminen.	Toimintojen kehittäminen ja laajentaminen.
	Lasi	4 500		
	Metalli	2 000		
	pahvi ja kartonki	4 000		
	Paperi	6 000		
	puhdas puujäte	5 000		
	puupohjainen jäte	5 000		
	auton renkaat	2 000		
	erilliskerätty energiajäte	15 000		
	betoni- ja tiilijäte	5 000		
	SER	1 000		
	Muu	60 000		
	YHTEENSÄ	109 500		
	Jätteenpolton kuonat ja turpeen, öljyn ja kivihiilen polton tuhkat ⁽²⁾	40 000		Hyödyntäminen. (Kuonat mahdollisesti ongelmajätettä.)
Loppusijoitus	Syntypaikkalajiteltu yhdyskuntajäte ja kaupan ja teollisuuden jäte	70 000	Loppusijoitus.	Ennen polttolaitoksen valmistumista loppusijoitus ja tavanomaisen jätteen määrien kasvu. Polttolaitoksen valmistuttua siirtokuormausrakennuksen rakentaminen ja siirtokuormausrakennuksen rakentaminen polttolaitokselle. Mahdollisesti käsittely mekaanisessa käsittelylaitoksessa ja kierrätyspolttoaineen valmistus ⁽¹⁾ .
	Jätteenpolton kuonat ja turpeen, öljyn ja kivihiilen polton tuhkat ⁽²⁾	40 000		Loppusijoitus. (Kuonat mahdollisesti ongelmajätettä.)
	Ongelmajätteet		Vastaanotto ja loppusijoitus.	Uudet loppusijoitusalueet. (Kuonat mahdollisesti ongelmajätettä.)
	Mädätetty liete	100		Mädätetyn lietteen sijoittaminen kaatopaikalle biokaasulaitoksen varajärjestelmänä.
	Pilaantuneet maat		Vastaanotto, käsittely ja loppusijoitus.	
	Puhtaat maa- ja kiviainekset		Vastaanotto, hyödyntäminen/loppusijoitus.	

(1) Mekaanisella käsittelylaitoksella on olemassa oleva ympäristölupa (50 000 t/a), mutta laitosta ei ole vielä rakennettu.

(2) Määrät kahteen kertaan, koska hyödynnettävän ja loppusijoitettavan jätteen osuus ei vielä tiedossa.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja päätökset

Hanke on pääosin alueella voimassa olevien kaavojen mukainen. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa (23.5.2005) alue on merkinnällä "ej" (jätteenkäsittelyalue/jätehuoltokeskus). Alueella ei ole voimassaolevaa yleiskaavaa, mutta se on tarkoitus sisällyttää tulevaisuudessa Ilmajoen keskustan yleiskaavaan. Jätehuoltokeskuksen sijoittamista varten laaditussa asemakaavassa (20.12.2000) pääosa jätehuoltokeskuksen alueesta on merkinnällä jätteenkäsittelyalue (EJ-2) ja itäreuna ongelmajätteenkäsittelyalueena (EJ-1). Ympärillä on 50 metrin levyiset suojaviheralueet (EV-2) ja lähimmän asutuksen suuntaan maisemallinen suojavyöhyke (EV-3). Ongelmajätteen kaatopaikan mahdollinen laajennus nykyiselle suojaviheralueelle sekä ongelmajätteiden sijoittaminen tavanomaisen jätteen sijoittamiseen varatuille alueelle tai kokonaan uudelle alueelle edellyttävät asemakaavamuutosta. Lisäksi mikäli vesialtaiden pohjoispuoleinen maa-alue otetaan käyttöön vesienkäsittelyalueena, on sille laadittava asemakaava.

Länsi-Suomen ympäristökeskus on aiemmin myöntänyt Lakeuden Etapin toimintoja koskeiden ympäristölupia 2.4.2001 (dnro 0800Y0307, Vaasan hallinto-oikeuden päätös 02/0042/4 ja KHO päätös 1.4.2003 taltio 773) ja 10.11.2006 (dnro LSU-2004-Y-561) sekä liittyen biojätteen ja puhdistamo- ja teollisuuslietteiden käsittelyyn 22.3.2004 (dnro LSU-2003-Y-489) ja jätevesien käsittelyyn 4.12.2007 (dnro LSU-2006-Y-870). Lisäksi vireillä ovat ympäristölupahakemukset liittyen ympäristölupamääräysten tarkistamiseen (dnro LSU-2006-Y-1183) ja biojätteiden kompostointiin (LSU-2008-Y-413).

Osa hankkeeseen sisältyvistä uusista toiminnoista edellyttää nyt tehtävää ympäristövaikutusten arviointia. Lisäksi ne voivat edellyttää ympäristölupia ja rakennus- ja maisematyölupia. Maankäyttö- ja rakennuslain 132 §:n mukaisesti rakennuslupahakemukseen ja asemakaavaan on liitettävä YVA-selostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto, samoin ympäristölupahakemuksiin. Kaikille toiminnoille on oltava yleis- ja rakennussuunnitelmat. Lisäksi tulee selvittää esimerkiksi maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisen ja rakentamisen aikaisten lupien tarve (esim. rakentamiseen liittyvistä melua ja värinää aiheuttavista häiritsevästä toiminnoista tehtävä tarvittaessa ympäristönsuojelulain mukainen ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle). Mikäli biokaasun hyödyntäminen tapahtuu laitoksen ulkopuolella, sovelletaan siihen maakaasusetusta (1058/1993). Kaasun siirtoputkiston saa rakennuttaa vain Turvatekniikan keskuksen antamalla rakennusluvalla.

2. ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiohjelmasta on kuulutettu 16.5.–19.6.2008 Ilmajoen, Jalasjärven, Nurmon ja Seinäjoen kuntien virallisilla ilmoitustauluilla ja pääkirjastoissa. Kuulutus on julkaistu alueella ilmestyvissä sanomalehdissä Pohjalainen (15.5.2008), Ilkka (15.5.2008) ja Ilmajoki-lehti (20.5.2008). Arviointiohjelma on ollut luettavissa myös ympäristöhallinnon internetsivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/lsu/yva-vireilla. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointia käsittelevä tiedotus- ja keskustelutilaisuus on pidetty 29.5.2008 Ilmajoen kunnantalolla.

Arviointiohjelmasta on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta: Ilmajoen, Jalasjärven ja Nurmon kunnat, Seinäjoen kaupunki, Ilmajoen ja Jalasjärven kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset, Seinäjoen seudun terveystyöntekijät, Etelä-Pohjanmaan liitto, Etelä-Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus, Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus / kalatalousyksikkö, Länsi-Suomen lääninhallitus / sosiaali- ja terveysosasto / Vaasan palveluyksikkö, Tiehallinto / Vaasan tiepiiri, Museovirasto ja Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry.

3. YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Yhteysviranomaiselle toimitettiin yhteensä 9 lausuntoa ja 3 mielipidettä (yhteensä 6 allekirjoittanutta). Hankkeesta vastaavalle on toimitettu kopiot lausuntojen ja mielipiteiden alkuperäiskappaleista, joten kaikki lausunnot ja mielipiteet tulevat hankevastaavan tietoon sellaisenaan.

Ilmajoen kunnan ympäristölautakunta

Ilmajoen kunnan ympäristölautakunnan lausunnossa (vt. ympäristösihteerin ehdotus) todetaan, että esitetty YVA-ohjelma on suurpiirteinen. Lautakunta kaipaa konkreettisempia mitareita haittojen selvittämiseen. Ohjelma on ristiriitainen esimerkiksi Meraojan vedenlaadun suhteen. On tärkeää, että lähialueen asutusalueille tai vesistöille ym. ei aiheudu mahdollisista tulevista uusista tai laajenevista toiminnoista haittoja. Haju-, melu- ja pölyhaitat on minimoitava. Ympäristön pilaantumista ei saa tapahtua. Ohjelmassa arvioidaan suunniteltujen toimintojen aiheuttavan nykyisen toiminnan kaltaisia viihtyvyshaittoja vastaavalla lähialueella. Haittoja saattaa olla mm. liikenteen melusta, ajoittaisesta hajusta ja lokeista. Lautakunta on saanut palautetta em. haitoista jo nykyisen toiminnan aikana. Se pitää erityisen tärkeänä, että vaikutukset arvioidaan tarkasti. Edes olemassa olevan toiminnan aiheuttamia haittoja ei voida sallia, eikä haittoja saa esiintyä tulevaisuudessa lisää.

Tulevaisuuden kannalta tärkeää on jätteen hyödyntämisen kehittäminen. Tavanomaisen jätteen loppusijoituksen määrän lisääminen ei ole jätteen hyödyntämisen kehittämistä. Ohjelmassa perustellaan loppusijoitettavan kaatopaikkajätteen määrän kasvua Etapin asiakasmäärien kasvulla (10,5 %) ja energiahyötykäyttöhankkeiden viivästymisellä sekä energiahyödyntämishankkeen (Ab Stormossen Oy) jätteenpolton lopputuhkien loppusijoittamisella. Koska hankkeessa pyritään arviointiohjelman mukaan vähentämään loppusijoitukseen päätyvää jätettä, ei loppusijoitettavan jätteen määrää tulisi kasvattaa. Tavoitteena tulisi olla mahdollisuuksien mukaan jätteen hyödyntäminen ensisijaisesti materiaalina ja toissijaisesti energiana. Ohjelman mukaan vuonna 2007 otettiin vastaan loppusijoitettavaa tavanomaista jätettä 54 626 tonnia, kun ympäristöluvan mukainen sallittu jättemäärä olisi 30 000 tonnia. Hankevaihtoehtoa tarkasteltaessa olisi tulevaisuudessa tarkoitus loppusijoittaa 70 000 tonnia syntypaikkalajiteltua yhdyskuntajätettä ja kaupan ja teollisuuden jätettä. Loppusijoitus vähenisi ohjelman mukaan 40 000 tonnia vuodessa, kun polttolaitos valmistuu. Polttolaitokselta kuitenkin arvioidaan tulevan loppusijoitukseen jätteenpolton tuhkia. YVA — menettelyssä tulee arvioida mahdollisimman tarkasti loppusijoitettavan jätteen määrän lisäyksen aiheuttamat haitat ja tutkia muut käytettävissä olevat vaihtoehdot.

Hankealueen läheisyydessä ei sijaitse luokiteltuja pohjavesialueita. Ohjelman mukaan pohjavesiin ja maaperään voi aiheutua vaikutuksia poikkeustilanteissa. Mahdollisten poikkeustilanteiden varalta tulee myös nämä vaikutukset selvittää. Liikennemäärien kasvu kohdistuu lähinnä Alaanentielle ja voi vaikuttaa mm. liikenneturvallisuuteen. Alaanentiellä kulkee myös koululaisia pyörillään. Liikennemäärien kasvu (erityisesti raskas liikenne) ja sen aiheuttama vaara mm. koululaisille on tutkittava ja tarvittavat toimet turvallisuuden takaamiseksi esitettävä. Hankealueen läheisyydessä ei sijaitse luonnonsuojelualueita. Ympäristölautakunta pitää kuitenkin positiivisena, että vaikka aikaisemmassa YVA:ssa ei tätä osiota pidetty merkittävänä, sitä tarkennetaan nyt mm. maastokäynneillä. Ympäristölautakunta pyytää lisäksi Länsi-Suomen ympäristökeskusta kiinnittämään huomiota siihen, että ympäristöluvan mukaisessa ympäristötarkkailussa on arviointiohjelman mukaan jo havaittu ajoittain mahdollisesti jätekeskuksesta aiheutuvaa kuormitusta Meraojassa (sähkönjohtokyky, sulfaatti, ammoniumtyppi, kupari, rauta, nikkeli, sinkki).

Edellä käsiteltyyn vt. ympäristösihteerin lausuntoehdotukseen lisättiin äänestyksen jälkeen ehdotus, että pitäydytään 0-vaihtoehdossa, kunnes aikaisemmat tavoitteet ja lupaukset ym-

päristövaikutusten osalta on saavutettu. Puheenjohtaja jätti tästä eriävän mielipiteensä, perustelunaan, että kysymyksessä on vasta vaihtoehtojen arviointisuunnitelma, joten kannanotto esitettyihin vaihtoehtoihin on ennenaikainen eikä lautakunnan tule etukäteen sitoutua niistä kumpaankaan. Lisäksi päätösehdotukseen lisättiin, että YVA-menettelyn yhteydessä tulisi arvioida toimenpiteiden riittävyys asetettujen valtakunnallisten jätehuoltotavoitteiden saavuttamiseksi.

Ilmajoen kunnanhallitus

Ilmajoen kunnanhallitus yhtyy lausunnossaan vt. ympäristösihteerin antamaan alkuperäiseen päätösehdotukseen.

Jalasjärven kunnan ympäristö- ja rakennuslautakunta

Jalasjärven kunnan ympäristö- ja rakennuslautakunnan lausunnossa todetaan, että vaikutusten arvioinnissa käytössä oleva taulukko vaikutusten kohdistumisesta eri osa-alueille on toimiva, mutta osin puutteellinen. Koska taulukossa ilmoitetut merkittävimmät ympäristövaikutukset saavat YVA-ohjelmaa laadittaessa suuremman painotuksen, siihen tulisi lisätä merkittävät vaikutukset -kohtaan myös toimintavaiheen mahdolliset vaikutukset pinta- ja pohjaveteen.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin, terveyteen ja viihtyvyyteen tulisi tarkastella esitettyä laajemmin. Arvioinnissa tullaan hyödyntämään mm. Ilmajoen kunnan ympäristö- ja terveyssektorin viranomaisten asiantuntemusta ja näkemyksiä ihmisiin kohdistuvista vaikutuksista. Lähtökohtana tulisi kuitenkin pitää selvityksiä, joita tehdään tarkastelualueen asukkaille ja muihin häiriintyviin kohteisiin rajoittuen. Ennakko-oletus siitä, että biojätteen erilliskeräys, laitosten käsittely sekä jätetäytön jatkuvatoiminen peittäminen vähentävät paikallisia viihtyvyyshaittoja verrattuna vanhanaikaisten kaatopaikkojen lähiympäristöön, pitää varmastakin paikkansa, mutta ei saisi toimia vaikutusten vähättelynä. Vaikutusten selvittämiseksi luvataan myös käydä läpi aikaisemmat mm. tehdyt valitukset ja lausunnot sekä järjestää yleisötilaisuus, jossa on mahdollisuus kommentointiin ja muistutusten jättöön. Koska lautakunta pitää erittäin tärkeänä, että alueella toimii jatkossakin jätehuoltokeskus, jossa monipuolisesti pystytään vastaamaan alueen jätehuollon haasteisiin, tulisi tästä johtuen kohdistaa runsaammin voimavaroja ihmisten elinolojen, terveyden ja viihtyvyyden selvittämiseksi. Kun lähialueen ihmisten tarpeet ja mielipiteet kartoitetaan riittävän kattavasti, asukkaat voivat osaltaan tuntea mahdollisuutta vaikuttaa alueensa asioihin. Ennalta olisi selvitettävä, miten lähi- ja vaikutusalueen asukkaat ja työssäkäyvät ovat toiminnan tähän mennessä kokeneet, mistä asioista tietoa kaivataan ja mihin asioihin erityisesti halutaan panostettavan. Nämä asiat eivät selviä kuin kyselyin ja haastatteluin ja saatujen tulosten itsekriittisen tarkastelun pohjalta. Riittävä, asiapitoinen mutta ymmärrettävä tieto jätehuoltokeskuksen toiminnasta ja sen vaikutuksista sekä mahdollisista poikkeustilanteista, parantaa pitkällä aikavälillä ihmisten luottamusta jätehuoltokeskuksen asiantuntevaan toimintaan.

Lautakunnan mukaan myös jatkossa on tärkeää, että pilaantuneita maa-aineksia voidaan käsitellä ja vastaanottaa omalla alueella niille erityisesti suunnitelluilla vastaanottopaikoilla jätehuoltokeskuksessa ja että jätteenpoltossa syntyvien tuhkien ja kuonien vastaanotto mahdollistetaan. Lisäksi erittäin tärkeää on esim. biokaasulaitoksen toiminnan varajärjestelmien luominen, jotta lietteen ja biojätteen vastaanotto ja käsittely pystyttäisiin turvaamaan myös poikkeustilanteissa. Myös jätevesien käsittely niiden syntypaikalla on hyvä asia. Kuitenkin tulisi ottaa huomioon mahdolliset poikkeustilanteet jätevesien käsittelyssä ja varautua myös niihin ja niiden aiheuttamiin ympäristövaikutuksiin.

Jalasjärven kunnanhallitus

Jalasjärven kunnanhallitus yhtyy ympäristö- ja rakennuslautakunnan lausuntoon.

Seinäjoen seudun terveystyöntö / ympäristölautakunta

Seinäjoen seudun terveystyöntön lausunnossa todetaan, että ohjelmassa on riittävän kattavasti tuotu esille hankkeen ympäristövaikutuksia aiheuttavat tekijät. Lautakunta haluaa kuitenkin korostaa seuraavia seikkoja:

Ympäristövaikutusten arvioinnissa arvioidaan kahta vaihtoehtoa, VE1:a ja VE0:a. VE1 sisältää laajasti erilaisia kehittämistoimintoja. Eri toimintojen aiheuttamista vaikutuksista olisi muodostunut parempi kuva, jos VE1:n sisältämiä hankkeita olisi jaettu useammaksi hankkeivaihtoehdoksi niin, että esimerkiksi kaavamutosta vaativat toiminnot olisi käsitelty omana vaihtoehtonaan. Jälkikäyttöä ja sen ympäristövaikutuksia ei hankkeessa tarkastella. Lautakunta haluaa korostaa, että ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa käsiteltäisiin riittävässä määrin vaikutusten seurantaa alueella riittävän pitkällä aikajaksolla. Se kannattaa jätehuoltokeskuksen ja sen välttämättömien toimien kehittämistä nykyisellä sijaintipaikalla, koska alueella on jo ennestään vastaavia toimintoja ja ympäristövaikutukset lisääntyvät suhteessa vähän verrattuna kokonaan uuteen alueeseen. Jätehuoltoon liittyvässä hankkeessa on kuitenkin lähialueiden asukkaiden ja muiden käyttäjien vuoksi erityisen tärkeää tehdä YVA-menettely ja siihen liittyvä osallistumisen järjestäminen huolellisesti.

Etelä-Pohjanmaan liitto

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää Lakeuden Etapin toiminnan kehittämistä tärkeänä. Lakeuden Etappi Oy on keskeinen jätehuollon toimija Etelä-Pohjanmaalla. Jätteet pyritään käsittelemään ja hyödyntämään materiaalina ja energiana ympäristövaikutukset huomioiden mahdollisimman korkeaan hyödyntämistaseseen pyrkien. Nyt esitetty toiminnan kehittämistäpa on monipuolinen ja uutta luova. Esitetyt toiminnot sijoittuvat pääosin nykyisen Lakeuden Etapin alueelle, jolla on asemakaava. Kehittämistoiminnot voivat edellyttää kuitenkin myös kaavamutosta. Silloin kun jätehuoltokeskusta suunniteltiin, esiintyi paikallisten asukkaiden vastustusta. Lähimmät asunnot sijaitsevat noin 600 metrin etäisyydellä. Jätekeskuksen toiminnan aikana merkittävä määrä asuntoja ja palveluja on kehitetty lähialueelle ja alueen vetovoiman voidaan olettaa pysyneen hyvänä. Seinäjoen kaupunki tekee yleiskaavoitustyötä kaupungin taajamasta Seinäjoen lentoaseman ja Lakeuden Etapin suuntaan. Maakuntakaavassa alue on merkitty jätteenkäsittelyalueen merkinnällä. Ilmajoen kunnan yleiskaavoitustyö Seinäjoen lentoaseman ja lakeuden Etapin suunnalta Ilmajoen keskustajamaan voisi osaltaan selkeyttää kokonaisuuden hallintaa. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on huomioitu erilaiset ympäristövaikutukset.

Vaasan tiepiiri

Vaasan tiepiirillä ei ole huomautettavaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Museovirasto

Museovirasto on tutustunut Lakeuden Etappi Oy:n jätehuoltokeskuksen kehittämistä koskevaan YVA-ohjelmaan ja ilmoittaa, ettei virastolla ole siihen huomauttamista.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry

Lausunnossa todetaan, että hankekuvauksessa esitetty biokaasulaitoksen toiminnan laajentaminen on kannatettavaa, mikäli sen tuottamalla polttoaineella voidaan korvata fossiilisia polttoaineita. Kuitenkin lisätarkennusta vaatisi esitys, jonka mukaan mädätetyn ja linkokuivatun lietteen jatkokäsittely tulisi tekemään ulkopuolisen yrittäjän toimesta tai suo-

rittamaan Etapin alueella aumakompostointina. Hankkeessa tulee tarkastella nämä kaikki toteutusvaihtoehdot sekä verrata sitä nykytilanteeseen, jossa liete kuivataan ja puristetaan pelleteiksi. Kuivatun lietteen sijoittaminen aumakompostiin ei ole nykytekniikan mukaista vaan suurten massojen kompostointi tulee suorittaa paremmalla tekniikalla. Vaihtoehdot tulee selvittää.

Tuhkien ja kuonien varastoinnissa on havaittavissa turvetuhkan vastaanotto. Mahdollisuus hyödyntää turvetuhkaa maanrakennuksessa ja erilaisten jätejakeiden toimittaminen raaka-aineeksi edelleen tulee esittää YVA-selostuksessa. Ensisijaisesti jäte tulee hyödyntää uudelleen raaka-aineena. Nykyisen ympäristöluvan mukaiset jätemäärät ovat vielä pysyneet hyvin tavoitteissa, mutta loppusijoitettava tavanomainen jätemäärä on ylittynyt reilusti, samoin kuin puhtaiden maa-ainesten määrä. Puhtaiden maa-ainesten vastaanotto jätekeskus-alueelle ei ole jätteen jatkokäytön edistämistä. Jättemaa-ainekselle tulisi kehittää käyttömahdollisuuksia. Loppusijoitettavan tavanomaisen jätteen osalta tulee myös esittää keinoja ja tavoitteita, miten niitä voidaan vähentää ja käyttää ensisijaisesti aineena hyväksi nykyistä enemmän.

Jätevesien käsittelyn ja alueiden rakenteiden osalta tulee esittää, miten Etappi aikoo varautua mahdollisiin rankkasateisiin tai tavanomaista suurempiin äkillisiin sademääriin. Onko sadevesien ohjaukselle ja varastoaltaille riittävä mitoitus ja voiko puhtaampien hulevesien joukkoon päästä äkillisessä rankkasateessa haitallisia pitoisuuksia sisältäviä suotovesiä? Voiko alueelta joutua vesiä myös muualle kuin niihin ojiin, joihin vedet on tarkoitettu kulkemaan? Alueen on kerrottu olevan vedenjakajalla.

Toiminnan laajentuessa tulee erityisesti selvittää keinot ja menetelmät, miten Etapissa aiotaan hoitaa haaitaeläinongelmat. Varastoitavien jätemäärien kasvaessa haaitaeläinten määrät kasvavat, ellei niitä tietoisesti minimoida työtekniikoin ja torjuntamenetelmin. Ennakoiva torjunta on ensisijaisen tärkeää.

Mielipide 1 (Tuomikylä-seura ry, 2 allekirjoittanutta)

1. Lähivaikutusalue: Tuomikylä-seura toivoo lähivaikutusalueen laajentamista vähintään 2,5 kilometriin, sillä tämänhetkinen toiminta aiheuttaa jo häiriötä ja asumisviihtyisyyden laskua laajalla alueella. Biokaasulaitoksen käynnistämisen jälkeen on ollut toistuvia, erityisen pahoja hajuhaittoja Tuomikylän alueella, haju on kulkeutunut jopa Ahonkylän Isovuoren rinteeseen asuntoalueella saakka, jonne matkaa on 5 km. Ilmavirtaukset ovat pääasiassa lännen-lounaan suunnalta ja kun jätekeskus sijaitsee maastollisesti ylempänä, laskeutuu mm. metaani alas Tuomiluoman purolaaksoon, jonne myös kylän asutus on keskittynyt. Melun osalta "häiriörinki" on noin 2 km. Vaikka melutaso ei olekaan ylittänyt tiettyjä normiarvoja, tulisi melun mittauksessa huomioida taustamelu sekä muutos 0-tilanteeseen. Koska jätekeskus on maastollisesti kylää korkeammalla, kulkeutuu ääni helposti.

2. Vaikutukset vesistöön ja pohjavesiin: Jätevesien käsittelyä ja vesistön, Tuomiluoman, seurantaa tulisi kehittää. Kaikki jätevedet tulisi ensisijaisesti johtaa jätevedenpuhdistamolle. Jos oma puhdistamo rakennetaan, sen teho ja varmuus tulee olla sellainen, ettei Tuomiluomaan kohdistu mitään lisärasituksia. Tuomiluoman veden laaduntarkkailussa tulisi näytteet ottaa ennen kuin vettä päästetään altaista ja sitten juoksutuksen aikana, jolloin saataisiin näkyviin juoksutusten vaikutus. Pohjavesiä alueella tulee tarkkailla säännöllisesti. Jätevesien altaiden rakenteita tulee parantaa, ettei viime vuosina tapahtuneita vuotoja enää tapahdu.

3. Toiminnan laajentaminen: Mitään toimintojen laajentamista ei tule suunnitella Tuomikylän puolelle, sillä etäisyys lähitaloihin on alle kilometri. Kaikki nykyistenkin toimintojen laajennukset tulee sijoittaa Alasentien puolelle, jossa ei ole asutusta. Tuhkan sijoittaminen

alueella aiheuttaa mahdollisesti pölyhaittaa ja pienhiukkasten kulkeutumista. Jos tuhkaa tms. sijoitetaan alueelle, tulisi ilmanlaaduntarkkailu olla säännöllistä. Tuhkan sijoittaminen alueelle on kokonaisuudessaankin tarpeetonta, koska lähistölle on juuri myönnetty ympäristölupa tuhka-kaatopaikalle. Se lisää myös merkittävästi kuorma-autoliikennettä.

4. Arvioitavat vaihtoehdot: Toimintojen laajentamista ei tulisi tehdä, koska nykyisessä toiminnassa on edelleen paljon puutteita. Edellisen YVA:n yhteydessä todettiin, ettei mitään merkittäviä haittoja kylän asukkaille tule, jätekeskuksesta Meraojaan tuleva vesi olisi juomakelpoista, hajuhaittoja ei olisi jne. Nytemmin toiminnan käynnistyttyä meluhaitta lähitaloille on ollut merkittävä, hajuhaittoja on kuluvana vuonna ollut useasti, jopa 5 km:n säteellä, lokkiongelmia ei ole saatu ratkaistua, penkkaan sijoitettavan jätteen määrät on ylitetty merkittävästi ilman sanktiota, jätevesialtaissa on ollut vuotoja jne. Tärkeintä olisi keskittyä nykyisen toiminnan kehittämiseen, jotta epäkohdat saataisiin poistettua. Tärkeämpää on jätteiden synnyn ehkäiseminen syntypaikalla sekä jätteiden synnyn vähentäminen verotuksen ja maksujen keinoin sekä kierrätyksen parantaminen kuin yhä isompien määrien sijoittaminen penkkaan.

Tuomikylä-seura esittää, että se tulisi hyväksyä asianosaiseksi kaikissa hankkeissa, koska se sääntöjenkin mukaan on perustettu ajamaan kyläläisten etua. Kylämaisema puronvarsiin on erittäin kaunista seutua ja kyläseura on aktiivisesti markkinoinut kylää viihtyisänä asuinalueena tavoitteenaan pitää kylä asuttuna, vireänä ja saada mm. koulu säilymään kylällä. Uusien asukkaiden määrässä oli selvä notkahdus jätekeskuksen tultua naapuriksi ja YVA:n yhteydessä tulisikin tehdä koko kylää koskeva kysely liittyen jätekeskuksen vaikutuksista asumisviihtyisyyteen, meluun, hajuun jne.

Mielipide 2 (2 allekirjoittanutta)

Mielipiteen esittäjät edustavat Laskunmäen asukkaista koostuvaa toimikuntaa ja toteavat, että Lakeuden jätekeskus Oy teetti Suunnittelukeskuksella YVA:n vuonna 1999. Silloin Laskunmäen ympäristössä asuville ihmisille vakuuteltiin, ettei kaatopaikasta tulisi ongelmia eikä haittoja. Kaatopaikan ympäristö on kuitenkin täytynyt lokkiparvista, melua kuuluu asiattomina aikoina, "parhaalla tekniikalla" rakennetut altaat ovat vuotaneet, valomastot näkyvät selkeästi Tuomikylälle, hajuhaitat ovat säännöllisiä ja aistittu Tuomikylässä, Pojanluomalla ja jopa Ahonkylän alueella asti, roskia lentelee pitkin metsiä, aidanympärys siivotaan vain katselmuspäiviksi, yhdyskuntajätettä on kerätty kasalle yli sallittujen läjitysmäärien jne. Kuolleita lokkeja löytyy metsistä sekä pelloilta, elintarviketuotantoketjuun tarkoitettua tuorerehua tehdessä satsi on pilalla kun kuollut lintu menee silppuriin. Ympäristökeskus ei ole puuttunut millään tavoin jäteyhtiön rikkomuksiin.

Nyt laaditun YVA:n alkulauseissa kirjoitetaan kaatopaikan kehittämisestä, kun tosiasiallisesti pyrkimys on laajentaa kaatopaikkaa ja löysentää entisestään toiminnan ehtoja. Arvioinnin tarkoitus on hyväksyä toiminnoiksi nyt haitalliseksi todetut, 1999 YVA:ssa kielletyt ja vähätellyt, nytemmin toteutuneet haittatekijät. Ympäristökeskuksen on edellytettävä Lakeuden Etapin hoitavan asiat sille mallille, mitä aikoinaan luvattiin, ilman että mitään lisätoimintoja tai ehtojen lievennyksiä kaatopaikkatoimintaan suunnitellaan tai myönnetään. Täten ns. nollavaihtoehto on ainoa toimintamalli siihen saakka, kunnes laitos on saatettu haittattomaksi tai vähintään sellaiseksi mitä on luvattu.

Tuhkan ajaminen Vaasan Stormossenilta Etappiin loppusijoitettavaksi on tuomittavaa. Tuomiluoman yläjuoksulla on jo yksi VAPO:n miljoonan tonnin kaatopaikka lämpölaitosten tuhille. Kehitteillä on rekka-ralli Vaasaan kaavaillun polttolaitoksen syöttöliikenteestä ja vielä tuhkat haluttaisiin Vaasasta ajaa Laskunmäkeen loppusijoitettavaksi. Asukkaille luvattiin aikoinaan, että loppusijoitus on minimaalista, mutta sitä se ei ole ollut. Jo nyt on kolmas yhdyskuntajätteen loppusijoitusalue rakenteilla, vaikka vasta ensimmäisen pitäisi

olla läjityskäytössä. Ilmajoen päättäjille ja kuntalaisille valheellisesti uskoteltiin laitoksen olevan todella lajittelulaitos - ei LOPPUSIJAITUSALUE! On ehdottoman tärkeää, että lupaviranomaiset ottavat huomioon kaikki mahdolliset asiapaperit, mitä tämän kaatopaikan rakentamisen yhteydessä on tähän päivään mennessä laadittu.

Tarkoitushakuisesti ja muodollisesti laaditussa YVA:n arvioinnissa ei mainita edes lentokenttää, ilmailumääräykset painottavat että alle 10 km:n säteelle lentokentästä ei saisi rakentaa kaatopaikkoja tai tekojärviä. Tällä säteellä ovat nämä molemmat lokkiyhdyskuntiin. Tieliikennejärjestelyt alueella vaatisivat jo nyt lisää kevyenliikenteenväylästä. Etenkin Neiron koulun kohdassa alikulku olisi välttämätön. Alaneentie on noin 6 metriä leveydeltään. Reitti on suosittu pyöräilyreitti ja tieosuudella ei ole kevyen liikenteen kuluväyliä. Tien perustuksia ei ole rakennettu näin hurjaan raskaaseen liikenteeseen, sen osoittavat kuluminen ja urautuminen.

Asukkaat vaativat, että biokaasulaitokselle olisi pitänyt vaatia oma YVA, sillä se on niin erilainen alun perin suunnitellusta. Ko. laitoksen vastaanottomääriä ei saa nostaa. Alueella ei saa antaa mahdollisuutta biojätteen eikä lietteen ulkokompostointiin varajärjestelmänäkään. Paikallinen jätevesien puhdistus oli jo aiemmin yhtiön suunnitelmissa, mutta alueelle jouduttiin rakentamaan viemäri. Prosessissa ei ole tarkoitukseen noudattaa kyläläisten mielipiteitä. Toimintaa on osattu ennakoida huonosti ja lupaehtoja lievennetty vaivihkaa. Maaperä- ja pohjavesitutkimukset perustunevat kopiointiin vanhoista harhaanjohtavista tiedoista. Maaperä on liuskeista ruhjekalliota. Pohjavesimittaukset Laskunmaan alueella tehtiin, kun alue oli jo kaavittu pintamaista puhtaaksi ja mineraalit yms. liukenivat paljailta kallioilta. Tuomiluoman vedenlaatua kuormittaa ennestään mm. yläjuoksun turvesuot ja tuhkan-kaatopaikka, tämä ei saa olla mittarina Laskunmäestä tuleville jätevesien arvioinneille. Ihmettelemme, ettei ympäristökeskus ole huolestuneempi vesistöistään, kun sen ohjelmissa on Kyröjoen valuma-alueiden parantamishankkeita. Maisemallisiksi suoja-alueiksi tarkoitettuja alueita (mm. EV-3) ei saa ottaa kaatopaikkakäyttöön. Nykyisetkin suoja-alueet ovat osoittautuneet riittämättömiksi, mm. yksityisten metsänhakkuut ovat muuttaneet ympäristön profiilia.

Mielipide 3 (2 allekirjoittanutta)

Mielipiteen esittäjät ovat kaatopaikan vieressä asuvia asukkaita ja haluavat tuoda esiin seuraavia näkökohtia:

1. Asian laajuuden vuoksi osallisten määrä hankkeessa on melko suuri. Kaatopaikan laajentaminen koskee Tuomikylän kyläläisten lisäksi myös kyläseuran toimintaa ja tulevaisuutta. Miten aiotaan ottaa huomioon kylällä asumisen viihtyisyys, melutasot rakentamisaikana sekä sen jälkeen, hajujen lisääntyminen ja kylän kiinnostavuuden väheneminen uusien asukkaiden toivossa, liikenteen lisääntyminen myös Tuomikyläntiellä ja muut jo tähän asti vaikuttaneet ja huolestumistamme lisänneet seikat? Osa on jo todellisuutta, vaikka edellisen lupaprosessin aikana niitä ei väitetty tulevan. Kyläläisille ei riitä, että YVA:ssa mainitaan 'asukkaiden jo tottuneen lähialueiden rakennusprojekteihin' (kts. edellinen YVA) ja nykytilanteessa kaatopaikan olemassaoloon.

2. Osallisten laajuus tulee olemaan suurempi kuin muutama lähitalo. Kaatopaikan hajut ylittävät jo tällä tuotantomäärällä pitkälle jalostuskeskuksen ohi esim. lännen suuntaan (havainnot autosta Tuomikyläntien varrella) eli kilometrejä eri suuntiin kaatopaikasta, tuulen suunnasta riippuen. Pahin tilanne näyttäisi olevan tyvenen ja kylmän yön aikana, jolloin haju painuu kaatopaikkakukkulalta Tuomiluoman monta kymmentä metriä alempaan puro-laaksoon ja tunkeutuu todistetusti asuntoihin. Hajua ei pysty sanoin kuvailemaan, lähinnä se muistuttaa entisajan kettutarhoilla mätäneviä ruho- ja rasvakasoja — ei meille annetun mielikuvan mukaista nykyaikaisen jätteenkäsittelylaitoksen hajuttomuutta.

3. Ruoka- ja muun biojätteen kasaamista penkkaan ei tulisi sallia lainkaan jo pelkästään ilmastomuutoksen vaatimien ponnistelujen vuoksi. Eikö kaikkea jätettä voi ajaa biokaasulaitoksen kautta, jolloin mätänevä osuus saataisiin eroteltua? Tämä tietenkin lisää kapasiteettitarvetta, mutta laitoksia voitaisiin rakentaa myös hajautetusti — jäte käsiteltäköön siellä missä se syntyy. Ainakin biojätteen tehostetumpi kerääminen esim. aluepisteistä auttaisi vähentämään erottelematonta jätettä. Nyt ei jäteyhtiö satsaa kovinkaan paljon biojätteen keräilyyn — onko kyse kapasiteetista ja jäämmekö me lähikylien asukkaat tehostumisen maksajiksi ilman mitään hyötyjä? Satojen kilometrien kuljetuskin edistää ilmastomuutosta sekä nostaa jätemaksuja. Me tällä kylällä maksamme oman osuutemme lisäksi muidenkin kuljetuksista — jätemaksut olisi syytä saada vähintään tasa-arvoisiksi kuljetusten suhteen! Toinen vaihtoehto on, että varsinainen jäte kompostoidaan ensin ja vasta eroteltu kuivajäte kasataan penkkaan. Tämä vaihtoehto ei vaadi miljoonainvestointeja, mutta kompostointialue on syytä sijoittaa mahdollisimman kauaksi asutuksesta, eikä kylien puolelle kuten biokaasulaitos virheellisesti sijoitettiin. Pojanluoman suuntaan Laskunmäentien varressa on merkittäviä määriä teolliseen mm. jätetoimintoja tukevaan käyttöön valmiiksi kaavoitettua metsäaluetta, jossa ei tällä hetkellä ole kuin louhintakuoppa.

4. Metsästys ja muu luonnonantimien hyödyntäminen on edelleen runsasta Tuomikylän ja kaatopaikan välisellä alueella. Eikö riistapuolta tai paikallisia kylässä asuvia metsästäjiä ole lainkaan tarkoitus huomioida tässä YVA:ssa? Alueella toimii myös hirviporukka. Lisäksi metsästäjillä on runsaasti havaintoja harvinaistuneen metson elinpiireistä, pesinnästä ja soidinpaikoista, vaikka kaatopaikka rakennettiin juuri entisen metsosoitimen alueelle. Metsosoitimet ovat erittäin uhanalaisia koko maassa, ja metso silmällä pidettävä juuri harvinaistumisensa takia. Kaatopaikan henkilökunta kertoo iloisena kurkipareista, huuhkajista ja muista luonnoneläimistä, kuinka ne haluavat tulla heidän luonnonläheiselle kaatopaikalleen. Kysymys lienee enemmänkin siitä, että muutama harva lintupariskunta yrittää edelleen pesiä tutuilla pesäpaikoillaan kaikesta huolimatta. Huuhkaja tietenkin hyötyy kaatopaikan antimista (myyrät, rotat, varikset, lokit). Alueen ympärillä on havaittu kettukantojen lisääntymistä ja lokinraatoja. Taivaalta sataa lähimetsissä voikimpaleita, ruskistettuja läskinpaloja ja porsaanfileetä lintujen kantamana. Koirankävelyttäjät havaitsee tämän kulkiessaan kaatopaikan lähialueella ja yrittäessään estellä koiriaan syömästä löytämiään 'makupaloja'. Ilmeisesti penkan peittämisessä on tälläkin hetkellä epätarkkuutta.

5. Korkeusasemia tutkittiin viime YVA:ssa ja väitettiin, ettei kaatopaikka tule näkymään tielle tai yhteenkään taloon missään vaiheessa. Mittauspisteinä käytettiin kuitenkin koulun pihaa/luoman rantaa, johon tietenkään ei näy mitään. Valot näkyvät nyt jo ikävästi jopa Könnin kylälle saakka (valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen yli) eli mitä pitemmälle mennään, sitä pahemmin kumpu tulee näkymään tasaisessa maastossa. Valosaaste on väistämätön, kun valojen käytölle ei ole mitään käyttöaikoja, vaan niitä pidetään tarpeettomasti päällä jopa öisin ja viikonloppuisin. Valotolpat näkyvät jo nyt tielle Tuomikylään saavuttaessa ja Keinosiemennysaseman kohdalla, joten lupaukset siltä osin ovat olleet perättömiä. Miten valosaastetta saadaan vähennettyä, ja kuinka valojen tuleva korkeus muuttaa maisemaa edelleen? Energiantuhlaukseen ei ole tarpeellista, koska turvallisuusongelmaa ei kaatopaikoilla liene?

6. Lentokentän laajentaminen ja lentoliikenteelle aiheutuva lintuvaara on otettava huomioon, varsinkin kun isommat koneet alkavat käyttää kenttää tulevaisuudessa.

7. Vaikutukset maataloudelle; esim. kuolleet lokit rehun seassa pilaavat koko kuorman.

4. YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Lakeuden Etappi Oy:n jätehuoltokeskuksen kehittämishankkeeseen Ilmajoella liittyvä ympäristövaikutusten arviointiohjelma täyttää YVA-asetuksen 9 § mukaiset sisällölliset vaatimukset. Länsi-Suomen ympäristökeskus kuitenkin edellyttää, että arviointityötä tarkennetaan jättempänä esitetyn mukaisesti sekä huomioiden lausunnoissa ja mielipiteissä esitetyt asiat.

Hankekuvaus

Arviointiohjelmassa on YVA-asetuksen 9 § mukaisesti esitetty tiedot hankkeesta, sen tarkoituksesta, suunnitteluvaiheesta, sijainnista, maankäyttötarpeesta, hankkeen liittymisestä muihin hankkeisiin, hankevastaavasta sekä hankkeen toteuttamisen edellyttämistä suunnitelmista, luvista ym. päätöksistä.

Hankkeen tarpeellisuus perustellaan mm. jätehuollon tehostamisella ja hyödyntämisasteen nostamisella. Taustalla on myös kuntaliitosten aiheuttama toiminta-alueen asukasmäärän ja siten jätemäärän kasvu sekä jätehuoltoyhtiöiden yhteinen jätteen energiahyödyntämishanke Mustasaassa. Hankkeen tarve ja tavoitteet on perusteltu ymmärrettävästi. Kuitenkin esitettyä jätemäärän kasvua 70 000 tonniin vuodessa eli noin 30 %:lla verrattuna vuonna 2007 loppusijoitettuun tavanomaisen jätteen määrään (54 628 t/a) ei voitane selittää pelkästään asukasluvun kasvulla noin 10 %:lla (133 700 --> 147 800 asukasta) ja perustelua voisikin täydentää. Hankekuvauksessa olisi myös voitu selittää, miksi loppusijoitettavan tavanomaisen jätteen määrä oli vuonna 2007 lähes kaksinkertainen ympäristöluvan sallimaan jätemäärään verrattuna.

Jätehuoltokeskuksen arvioitua toiminta-aikaa ja käytöstä poistamista ei ole sisällytetty hankekuvaukseen. Arviointiselostuksessa on eriteltävä kaikki ne jätehuoltokeskuksen alueella tehtävät työvaiheet ja toiminnot, joista voi aiheutua ympäristövaikutuksia: jätteiden vastaanotto ja purku, kuljetuskaluston puhdistukset, pesut, välivarastoinnit, prosessien toimintahäiriöt, huolto- ja korjausajat ja niiden aikaiset järjestelyt jne.

Hankevaihtoehdon mukaisten jätemäärien (taulukko 7-2) ja nykytilanteen (taulukko 6-1) vertailu oli ohjelman perusteella vaikeaa, koska jätelajien luokittelut olivat erilaiset. Lisäksi olisi voitu esittää arviot jätekeskuksessa syntyvien, raaka-aineiksi tai kierrätykseen ohjattavien "tuotteiden" määristä eri jätelajien osalta nykyisin (VE 0) ja hankevaihtoehdon (VE 1) toteutuessa. Biokaasulaitoksen toimintaa (ml. hajukaasujen poistotekniikka) olisi voitu selostaa esitettyä tarkemmin luvussa 6.9. Jätteenpoltossa muodostuvien kuonan ja tuhkan käsitteiden sisältö ja koostumus tulisi YVA-selostuksessa selvittää tarkemmin (tarkoitetaanko pohjatuhkaa, lentotuhkaa, mahdollista lentotuhkan ja rikinpoistotuotteen sekä absorbenttien seosta jne.) Lisäksi liittyen turpeen, öljyn ja kivihiilen poltossa muodostuviin tuhkiin, on huomioitava, että öljykattiloista tuleva tuhka on aina ongelmajätettä. Myös pienten lämpökeskusten pesureiden lietteiden raskasmetallipitoisuudet saattavat olla ongelmajäteluookkaa ja sulfidipitoisuudet korkeita, sillä polttoaineen rikki jää pääosin pesurin lietteeseen. Lisäksi tulisi arvioida ongelmajätteeksi luokiteltavan osuuden määrä kuonista ja tuhista. Jätteenpolton kuonien käsittely on luvanvaraista toimintaa.

Taulukossa 6-1 on esitetty vuonna 2007 vastaanotetut jätemäärät jätelajeittain. Lisäksi olisi voitua esittää muitakin perustietoja Etapin toiminta-alueen jätehuollosta kuten vuosittain syntyvän yhdyskuntajätteen määrä asukasta kohden, eri jätelajien osuudet, yhdyskuntajätteen hyödyntämisaste kokonaisuudessaan ja myös eri jätelajien osalta, jätemäärät sektoreittain (maa- ja metsätalous, teollisuus, rakentaminen, energiantuotanto, palvelut ja kotitaloudet ym.) jne., sikäli kuin niitä on saatavilla. Tietojen vertailu valtakunnallisiin keskiarvoihin olisi myös ollut mielenkiintoista. Lisäksi olisi voitu kuvata voimassaolevat yleiset jätehuoltomääräykset ja jäteneuvonnan ja -tiedottamisen järjestäminen alueella.

Käytössä olevista ja mahdollisista uusista loppusijoitusalueiden pinta- ja pohjarakenteista olisi voitu sanallisten kuvausten rinnalla esittää leikkauskuvat. Samoin olisi voitu esittää esim. taulukkomuodossa yhteenveto jätevedenpuhdistamolle johdettavien vesien laatuominaisuuksista ja niiden määrästä sekä vesistötarkkailun tuloksista. Myös jonkinlainen kuva tai kaavio vesienkäsittelystä olisi selkeyttänyt asiaa.

Hankkeen sijainti, maankäyttötarve ja kaavoitustilanne on esitetty asianmukaisesti. Mahdollisuudet sijoittaa kaikki uudet toiminnot asutuksesta pois päin tulee selvittää. Hankkeen aikataulua tulee tarvittaessa muuttaa, jotta kaikki tarpeelliset ja riittävän kattavat selvitykset saadaan valmiiksi.

Arviointiohjelmassa on mainittu hankkeeseen liittyvinä hankkeina suunniteltu jätteenpolttolaitos Mustasaarella ja kuntaliitokset. YVA-menettelyn aikana tulee kartoittaa ja kuvata selostuksessa myös mahdolliset muut vaikutusalueelle sijoittuvat hankkeet (esim. tiehankkeet, Nurmon/Lapuan biokaasulaitos, suuret eläinsuojat) sekä mainita myös naapurimaakunnan alueelle sijoittuvat suuret jätehuoltoon liittyvät hankkeet (esim. Salvor Oy:n pilaantuneiden maiden ja teollisuuden sivutuotteiden käsittelykeskus, Stormossen Oy:n jätteen energiankäyttöhanke Mustasaarella). Hankkeiden mahdollisia yhteisvaikutuksia ja yhteyksiä tulisi esitellä arviointiselostuksessa.

Kohtaan "3.1 Hanketta koskeva lainsäädäntö" voisi tarvittaessa lisätä kemikaalilain (744/1989) ja -asetuksen (675/1993) (säätelevät mahdollisia jätteenkäsittelytoiminnoissa käytettäviä kemikaaleja) ja REACH-asetuksen (Euroopan parlamentti ja neuvosto 1907/2006); valtioneuvoston asetuksen 931/2000 maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta sekä valmisteilla olevan puhdistamolietedirektiivin ja mahdollisesti jätelain uudistamisen (saattaa asettaa rajoituksia lietteiden viemiselle kaatopaikalle).

Hankkeen suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin on selvitetty hyvin. Olisi hyvä, jos arviointiselostuksessa tarkasteltaisiin vastaavalla tarkkuudella hankkeen suhdetta myös Valtioneuvoston 10.4.2008 hyväksymän valtakunnallisen jätesuunnitelmaan vuoteen 2016 ja vaihtoehtoisissa ehdotettujen toimenpiteiden riittävyyttä sen tavoitteiden kannalta, samoin kuin valmisteilla olevaan Etelä- ja Länsi-Suomen alueelliseen jätesuunnitelmaan. Jätehuoltoa ohjaavat myös Euroopan Unionin ympäristö- ja jätepolitiikka (esim. jätteen synnyn ehkäisyn ja kierrätyksen strategia 2005). Myös yhtymäkohdat Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelmaan 2007–2010 olisi voitu mainita.

Ympäristön nykytilan kuvaus

Arviointiohjelmassa on YVA-asetuksen 9 § mukaisesti esitetty kuvaus hankealueesta ja sen ympäristöstä sekä tiedot saatavilla olevista selvityksistä. Esitetty kuvaus jätehuoltokeskuksen nykyisistä toiminnoista on selkeä ja kattava, samoin kuvaus ympäristön nykytilasta, joka perustuu osin edellisen YVA-menettelyssä saatuihin tietoihin. Varsinainen selvitys ympäristöstä esitetään arviointiselostuksessa. Käytettäessä olemassa olevia nykytilaa koskevia selvityksiä, on selostuksessa kerrottava kenen toimesta, millä menetelmillä ja milloin ne on tehty.

Kohdissa 6.12 ja 7.3.11 "Vesien käsittely" ei ole esitetty tietoja biokaasulaitoksen jätevesien (esi)käsittelystä omassa puhdistamossa eikä biokaasulaitoksen käsiteltyjen vesien johtamisesta kunnan viemäriin. Kohdassa "6.13 Ympäristötarkkailu" mainitut vesien, melun ja hajun tarkkailupisteet olisi hyvä ollut esittää myös kartalla.

Kohdissa "8.3 Pohjavedet sekä maa- ja kallioperä" ja "9.5 Vaikutukset pohjavesiin, maa- ja kallioperään" ei ole esitetty tietoja jätehuoltokeskuksen maa- ja kallioperän sulfidirapautumisesta ja tästä aiheutuvasta raskasmetallien liukenemisestä eikä tietoja kallioperän raakailusta. Lähtötietoihin ei ole merkitty Geologian tutkimuskeskuksen lausuntoa (23.3.2005) kaatopaikkarakennusmateriaalien, savien ja murskeiden kemiallisesta nykytilasta ja vaikutuksista ympäristön vesien metalli- ja rikkisisältöön. Lausunnon aineistona on muualta tuotujen materiaalien lisäksi jätekeskuksen alueen kalliosta louhittu kivimurske. Nämä seikat tulee huomioida YVA-selostuksessa.

Vaihtoehtojen muodostaminen, käsittely ja vertailu

Arviointiohjelmassa on YVA-asetuksen 9 § mukaisesti esitetty tiedot hankkeen vaihtoehtoista, joihin sisältyy myös hankkeen toteuttamatta jättäminen.

Koska kyseessä on olemassa olevan jätehuoltokeskuksen kehittäminen, vaihtoehtotarkasteluissa ei ole mukana eri sijoituspaikkavaihtoehtoja lukuun ottamatta ongelmajätteiden varastointialueen sijoitusvaihtoehtoja alueen sisällä. Nollavaihtoehtona on jätehuoltokeskuksen toiminnan jatkuminen nykyisen kaltaisena, mutta kuitenkin toteuttaen tarvittaessa nykyisen ympäristöluvan sallimia kehitystoimenpiteitä.

Hankevaihtoehto pitää sisällään useita erilaisia uusia toimintoja (esim. jätteenpolton kuonien ja polttotuhkien loppusijoitus) sekä vanhojen toimintojen laajentamista (esim. biokaasulaitoksen kapasiteetin nostaminen). Hankevaihtoehdon laajuudesta johtuen sitä olisi voitu yrittää pilkkoa useammaksi vaihtoehdoksi. Esimerkiksi vanhojen toimintojen laajentaminen olisi voinut olla yhtenä vaihtoehtona (VE 1) ja täysin uusien toimintojen aloittaminen vanhojen rinnalla toisena (VE 2) tai kaavamuutoksia vaativat toiminnot omana vaihtoehtonaan. Näin vaihtoehtojen erot ympäristövaikutusten osalta saataisiin ehkä paremmin esille.

Laajan hankevaihtoehdon käsittely yhtenä pakettina saattaa synnyttää sekavan ja mitään sanomattoman lopputuloksen ja erilaiset ympäristövaikutukset "kumota" toisiaan. Esimerkiksi biokaasulaitoksen laajentamisen (esim. biopolttoaineen tuottaminen) ja kaatopaikalle menevän biojätteen määrän vähenemisen aiheuttamat positiiviset ilmastovaikutukset voivat kumoutua tuhkien, kuonien ja jätteenpoltoaineen pitkien kuljetusmatkojen negatiivisten ilmastovaikutusten takia. Miten tämänkaltaiset vastakkaiset ympäristövaikutukset saataisiin esille vaihtoehtoverailussa, jos hankevaihtoehtoa käsitellään kokonaisuutena? Tähän asiaan ja sen esittämistapaan tulee pyrkiä kiinnittämään huomiota arviointiselostuksessa.

Vaihtoehtoihin sisältyvät toiminnot on esitetty selkeästi taulukossa 7-1 ja kuvassa 7/1 sekä niihin sisältyvät jätemäärät taulukossa 7-2. Taulukossa 7-2 yhdyskuntajätteen ja kaupan ja teollisuuden jätteen määräksi on merkitty 70 000 t/a, mutta sivulla 19 tavanomaisen jätteen kaatopaikalle loppusijoitettavan jätteen määränä esitetään 70 000 t/a ja 80 000 t/a – arviointiselostuksessa määrä tulee tarkentaa. Lisäksi taulukossa 7-1 oma paikallispuhdistamo olisi pitänyt merkitä uudeksi toiminnoksi.

Kaikkia hankevaihtoehtoon sisältyviä toimintoja ei ole riittävästi perusteltu. Näitä ovat esimerkiksi jätteenpolton kuonien ja tuhkien loppusijoitus juuri Etapin alueelle sekä suoja- viheralueiden käyttöönotto ongelmajätteiden sijoittamiselle.

Nykyisten ja uusien toimintojen teknisiä ratkaisuja tulisi tarkastella suhteessa ympäristönsuojelulain 4 §:ssä esitettyihin parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) ja ympäristön kannalta parhaan käytännön periaatteisiin. Esimerkiksi biojätteiden säkkikompostoinnille tai lietteiden aumakompostoiselle (luvut 7.3.2-7.3.3) voisi tarkastella myös muita, hajuyms. haitoiltaan mahdollisesti vähäisempiä vaihtoehtoja (tunneli- ja rumpukompostointi yms.). Mädätetyn lietteen kaatopaikkasijoittamiselle biokaasulaitoksen häiriötilanteiden

varalle olisi hyvä pohtia myös ympäristön kannalta järkevämpiä vaihtoehtoja. Selostuksessa on syytä esittää uusiin toimintoihin liittyen riittävät perustelut valituille menetelmille sekä vaihtoehtoisten menetelmien hylkäämisperusteet.

Lisäksi yhteysviranomaisen haluaisi kiinnittää huomiota siihen, että hankevaihtoehtoon sisältö on kovin tekninen. Se painottaa jo syntyneen jätteen käsittelyä ja hyötykäyttöä raaka-aineena tai energiana, mikä on sinänsä erittäin tärkeä tavoite, mutta tarkastelussa tulisi jollakin tasolla olla mukana myös jätteen synnyn ehkäisy. Valtioneuvoston 10.4.2008 hyväksymän valtakunnallisen jättesuunnitelman vuoteen 2016 mukaan keskeiset tavoitteet ovat 1. jätteen synnyn ehkäisy 2. jätteiden materiaalikierrätyksen ja biologisen hyödyntämisen lisääminen 3. kierrätykseen soveltumattoman jätteen polton lisääminen ja 4. jätteiden haitattoman käsittelyn ja loppusijoituksen turvaaminen. Samat periaatteet ovat mukana myös EU:n uudessa jätedirektiivissä (2008) ja jätteen synnyn ehkäisyyn ja kierrätyksen strategiasa (2005), Suomen jätelaissa (1072/1993) ja Länsi-Suomen ympäristökeskuksen alueellisessa jättesuunnitelmassa (1996) ja sen kehittämistyössä.

Arviointiohjelman sivulla 9 mainitaan, että Lakeuden Etappi Oy vastaa toiminta-alueellaan lakisääteisten jätehuoltopalveluiden tarjoamisesta, jätteenkäsittelystä sekä jätehuollon tiedotuksesta ja neuvonnasta. Juuri tiedotukseen ja neuvontaan liittyviä vaihtoehtoja jätteen synnyn ehkäisemiseen ja syntypaikkalajitteluun ja näin ollen loppusijoitettavan jätemäärän pienentämiseen tähtääviä keinoja ei arviointiohjelmassa käsitellä lainkaan. Niin yksittäisiin kuluttajiin kuin yrityksiinkin kohdistuva jätteen synnyn ehkäisyneuvonta ja sen kehittäminen voisi mahdollisesti olla mukana hankkeen jatkosuunnittelussa ja arviointiselostuksessa. Myös syntypaikkalajiteltujen jätteiden erilliskeräilyneuvonta alueellisissa ekopisteissä (mielipiteessä ehdotettu esim. biojätteen aluepisteitä) ja jätemaksupolitiikan muutokset siten, että ne kannustaisivat nykyistä paremmin jätteen synnyn ehkäisyyn ja syntypaikkalajitteluun voisivat olla mukana vaihtoehtoisissa. YVA-ohjelmassa on toki tarkoitus tarkastella nimenomaan "jätehuoltokeskuksen kehittämistä", mutta tämän ei tarvitsisi rajata pois syntyvien (sekä loppusijoitukseen että hyödyntämiseen päätyvien) jätemäärien vähentämiseen liittyviä keinoja..

Vaihtoehtojen vaikutuksia on tarkoitus vertailla esimerkiksi ohjelmassa esitetyn taulukon 9-2 kaltaisen vertailumatriisin avulla. Siinä vaihtoehtoja vertaillaan sanallisesti ja mahdollisesti myös lukuarvoilla. Lisäksi tarkastellaan eri vertailtavien tekijöiden merkittävyyttä. Lisäksi taulukossa on kohta, johon laaditaan arvio vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuudesta eri vertailujen yhteenvetona. Arviointituloksista laaditaan myös sanallinen yhteenveto. Taulukon "Kasvillisuus ja eläimistö" kohtaan tulisi sisällyttää myös luonnon monimuotoisuus.

Vertailumatriisiin liittyen yhteysviranomaisen toteaa, että ainoa hankevaihtoehto 1 sisältää hyvin erilaisia toimintoja, joilla on kaikilla erityyppisiä ja eri tavalla merkittäviä ympäristövaikutuksia. Kaikkia toimintoja ei välttämättä tulla edes toteuttamaan. Näiden kaikkien sisällyttäminen yhteen taulukon kohtaan tuskin luo hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista selkeää kuvaa vertailun pohjaksi. Vaihtoehtoa 1 olisikin hyvä avata vertailutaulukossa toiminnoittain, esimerkiksi lisäämällä VE 1:een hankevaihtoehtoon mukaiset toiminnot alakohtina: a) biokaasulaitoksen kapasiteetin nosto, b) jätteenpolton kuonan ja muiden tuhkien hyötykäyttö, c) kaatopaikkakaasun ja biokaasulaitoksen ylijäämäkaasun käsittely, d) tavanomaisen jätteen määrän kasvu jne. Näin lukijalle muodostuisi parempi kuva siitä, mitä ja kuinka merkittäviä vaikutuksia eri toiminnoilla tulisi olemaan ja mitä jonkin toiminnon toteutuminen tai toteuttamatta jättäminen merkitsisi hankkeen kokonaisvaikutusten kannalta.

Lisäksi vaihtoehtojen 0 ja 1 toteuttamiskelpoisuutta kannattaisi ehkä käsitellä erikseen eikä sisällyttää sitä samaan taulukkoon muiden ympäristövaikutusten kanssa samanarvoisena.

Toteuttamiskelpoisuutta tulee pyrkiä arvioimaan mahdollisimman puolueettomasti arvioitujen ympäristövaikutusten perusteella.

Kaiken kaikkiaan arviointiselostuksessa on hyvin tärkeää kirjoittaa auki kriteerit, joilla tietyt ympäristövaikutukset on valittu oleellisiksi sekä selostaa vertailumenetelmän soveltaminen. Varsinkin keskenään yhteismitattomien asioiden esittämiseen lukuarvoina tulee suhtautua kriittisesti.

Hankkeen vaikutukset ja niiden selvittäminen

Hankkeen vaikutukset on jaettu luvussa 9 rakentamisvaiheen, toimintavaiheen ja poikkeus-tilanteiden aikaisiin vaikutuksiin. Näihin tulisi lisätä myös jätehuoltokeskuksen arvioitu käyttöikä sekä arvio alueen jälkikäytöstä ja siihen liittyvistä ympäristövaikutuksista. Näin saataisiin arvio hankkeen koko elinkaaren ajalta. Kaiken kaikkiaan arviointiohjelmassa on yhteysviranomaisen mielestä esitetty tutkittavia ympäristövaikutuksia laajasti ja huomioitujen kaikki merkittävät ympäristövaikutukset.

Arviointiohjelmassa ei vielä ole kuvattu rakentamisen vaiheita ja niihin liittyviä vaikutuksia tarkemmin. Arviointiselostuksessa tulisi riittävällä tarkkuudella kuvata rakentamisvaiheeseen liittyvät toiminnot ja niiden ajoittuminen ja vaikutukset. Mikäli biokaasun hyödyntämistavat (s.41) selkiytyvät YVA-menettelyn kuluessa, myös niiden ympäristövaikutuksia voisi ainakin jollakin tasolla arvioida ja vertailla.

Ohjelmassa on esitetty hankkeen vaikutusten arviointia tekevä asiantuntijatyöryhmä ja sen osallistajat (koulutus, erityisosaaminen), mikä on erinomaista ja auttaa arvioimaan osaltaan arviointimenettelyn pätevyyttä. Sen sijaan suunniteltuja selvitys- ja tutkimusmenetelmiä, niiden valintakriteerejä sekä niihin liittyviä epävarmuustekijöitä olisi ollut hyvä selostaa tarkemmin. Nyt esimerkiksi hankkeen kannalta merkittävien melun, pölyn, vesistövaikutusten ja sosiaalisten vaikutusten selvittämiseen käytettävät menetelmät jäävät epäselviksi. Mitä selvitetään, millaiselta alueelta, mistä mittaus/tarkkailupisteistä, millaisilla menetelmillä ja mallinuksilla? Selvitystarpeet ja –menetelmät toki tarkentuvat YVA-menettelyn kuluessa. Arviointiselostuksessa tutkimusmenetelmät tulee selostaa sellaisella tarkkuudella, että lukija voi muodostaa käsityksensä menetelmien luotettavuudesta, tausta-oletuksista ja epävarmuustekijöistä.

Kaikkia vaikutustyypppejä ja niiden merkittävyyttä tulisi arvioida tasaveroisesti ja riittävällä tarkkuudella. Ohjelman mukaan painopiste vaikutusarvioinnissa asetetaan merkittäviksi arvioituihin vaikutuksiin vähäisemmiksi arvioituja vaikutuksia unohtamatta. Tähän liittyvät valintakriteerit ja se, miten lähialueen asukkaiden esittämät näkemykset vaikutuksista ja niiden merkittävyydestä on huomioitu, tulisi kuvata arviointiselostuksessa. Vaikutusten merkittävyyttä koskeva arvio olisi esitettävä tasapuolisesti kaikkien vaikutusten osalta – myös silloin, kun jotakin vaikutusta ei katsota merkittäväksi.

Taulukon 9-1 mukaan esimerkiksi pinta- ja pohjavesivaikutuksia toimintavaiheessa ei pidetä merkittävänä. Tämä arvio ei saisi ohjata selvityksiä siten, että vaikutuksia pinta- ja pohjavesiin arvioitaisiin vain poikkeus-tilanteiden osalta. Myös normaalitoiminnan aikaiset pinta- ja pohjavesivaikutukset sekä maa- ja kallioperävaikutukset tulee arvioida huolella.

Vaikutusalueen rajaukset

Arviointiohjelmassa esitetään YVA-asetuksen 9 § mukaisesti ehdotus tarkasteltavan vaikutusalueen rajauksesta. Luvussa 9.2 oletetaan suorien vaikutusten rajautuvan hankkeen välittömään lähiympäristöön noin 1 km säteelle hankealueesta. Lähi-vaikutusalueena tarkastellaan kuitenkin 2 km sädettä. Lähi-vaikutusalue sijoittuisi kokonaisuudessaan Ilmajoen kunnan

alueelle. Yhdessä mielipiteessä vaaditaan lähivaikutusalueen laajentamista 2,5 km säteelle ja alueen laajentaminen voikin olla tarpeen ainakin joidenkin vaikutustyyppien osalta. Tähän viittaisi esim. hajuvaikutuksista saatu palaute.

Arviointiselostuksessa tulisi eritellä tarkemmin ja perustellen eri vaikutustyyppien (kuten pöly, melu, hajut, liikenne sekä maisema- ja luontovaikutukset) tarkastelualueet. Sekä lähietäällä kaukovaikutusalueiden osalta olisi hyvä esittää arvioinnissa saatujen tulosten perusteella kartalla alueiden sisälle mahdollisesti jäävät herkäät ja häiriintyvät kohteet kuten asutusalueet, koulut ja päiväkodit kuten kuvassa 9/1.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Lähimmät asuintalot sijaitsevat noin 600 metrin etäisyydellä jätehuoltokeskuksesta. Lähimmät asutusalueet sijaitsevat noin 1,5 km:n etäisyydellä jätekeskuksen pohjois-, koillis- ja itäpuolella (Tuomikylä) ja kaakkoispuolella (Pojanluoman kylä). Mielipiteensä arviointiohjelmasta jättäneet lähiympäristön asukkaat ovat vastustaneet jätehuoltokeskuksen toimintojen laajentamista mm. yleensä asumisviihtyvyyteen, melu-, haju- ja pölyhaittoihin, Tuomiluoman vedenlaatuun, lokkeihin ym. haittaeläimiin, valomastoihin, roskaantumiseen ja liikenneturvallisuuteen liittyvien syiden takia. Erityisesti jätteenpolton kuonien ja tuhkin loppusijoittamista ja biokaasulaitoksen kapasiteetin lisäämistä on kritisoitu.

Elinympäristö- ja viihtyisyysvaikutuksista arviointiohjelmassa mainitaan melu, pöly- ja hajupäästöt sekä roskaantuminen ja haittaeläimet, joiden vaikutusten todetaan ulottuvan jätehuoltokeskuksen välittömään lähiympäristöön (s. 51). Vaikutusalueen määrittelyä kannattaa tarkentaa YVA-menettelyn kuluessa. Ilmeisesti etenkin uuden biokaasulaitoksen käyttöönottovaiheessa hajuja on levinnyt ennalta arvioitua laajemmalle alueelle, asukkaiden mukaan jopa 5 km:n etäisyydelle laitoksesta.

Toiminnoista syntyvien hajujen osalta on kohdassa 9.7 mainittu suunniteltu tehtäväksi hajumallinnus kevään 2008 aikana tehtyjen hajumittausten perusteella. Hajun leviämisen matemaattinen mallintaminen ei kuvaa hetkellisiä hajutilanteita tai häiriöitä, vaan antaa käsityksen lähinnä keskimääräisestä pysyväisluonteisesti hajuhaitalla eri etäisyyksillä jätehuoltokeskuksesta. Hajumallinnuksessa tulee ottaa huomioon myös erityisesti biokaasulaitoksen mahdolliset häiriötilanteet, erilaisten sääolojen, eri vuodenaikojen, vallitsevien tuulien ja puuston tiheyden vaikutus hajujen leviämiseen. Yhden mielipiteen mukaan pahin tilanne on tyvenen ja kylmän yön aikana. Lisäksi tulee huomioida uusiin toimintoihin liittyvät epävarmuustekijät kuten biokaasulaitoksen kapasiteetin nostaminen ja säkkikompostien mahdollinen jäätyminen talvella ja siitä aiheutuvat normaalia suuremmat hajuhaitat sekä rakentamisvaiheeseen liittyvät melu-, pöly- ja hajuvaikutukset.

Ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan ohjelman mukaan hyödyntämällä kunnan ympäristö- ja terveyssektorin viranomaisten asiantuntemusta ja näkemyksiä ihmisiin kohdistuvista vaikutuksista sekä tähänastisen toiminnasta annetun palautteen perusteella. Yhteysviranomaisen pitää kuitenkin tärkeänä, että lähialueiden asukkaiden ja työssäkävijöiden näkemyksiä ja kokemuksia nykyisen toiminnan vaikutuksista kartoitetaan myös esimerkiksi kyselyillä tai haastatteluilla. Näin saadaan myös kattavampi ja edustavampi tulos kuin toiminnan ympäristölupahakemuksiin ym. liittyvän palautteen perusteella. Samalla voidaan kartoittaa esimerkiksi tyytyväisyyttä jätehuoltokeskukseen liittyvistä muistakin toiveista (esim. tiedottamisen riittävyys, kehittämistarpeet). Asukaskyselyjen tarpeellisuuteen on kiinnitetty huomiota myös lausunnoissa ja mielipiteissä. Toiminnanharjoittajalle palaute-lomakkeiden kautta toimitetut näkemykset tulee saattaa myös yhteysviranomaisen tietoon ja kuvata pääosiltaan arviointiselostuksessa.

Ohjelmassa mainittu jätehuoltokeskuksen ja asuinrakennusten väliin jäävien suoja-alueiden riittävyyden arviointi on ensiarvoisen tärkeää. Ohjelmassa mainittujen ympäristövaikutus-

ten lisäksi tulisi selvittää asukkailta tulleiden mielipiteiden perusteella myös jätehuoltokeskuksen valomastojen aiheuttaman häiriön merkittävyyttä sekä mahdollisia lieventämiskeinoja. Valomastot sinänsä lienevät kuitenkin tarpeellisia esimerkiksi lentoturvallisuuden kannalta. Lisääntyvien raskaan liikenteen kuljetusten vaikutuksiin liikenneturvallisuuteen ja niiden lieventämismahdollisuuksiin tulee kiinnittää erityistä huomiota, sillä jätehuoltokeskukseen johtavaa tietä käyttää myös paljon esimerkiksi koululaisia.

Ohjelmassa mainitut ihmisiin kohdistuvat vaikutukset liittyvät lähinnä päästöihin ja liikenteeseen. Lisäksi olisi hyvä arvioida soveltuvien osin muitakin vaikutuksia (esim. työllisyys, turvallisuus, virkistyskäyttö, koetut terveysvaikutukset, onnettomuusriskit, asumisviihtyisyys, asuntojen arvo, alueen julkinen kuva) sekä vaikutusten mahdollista kohdentumista eri väestöryhmiin. Arvioinnissa hyvänä apuna ovat ohjelmassa mainitut STAKES:in ja STM:n oppaat, lisäksi hyötyä voisi olla STAKES:in oppaasta "Lapsiin kohdistuvien vaikutusten arviointi".

Vaikutukset maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen

Maa- ja kallioperä sekä pohja- ja pintavedet

Vaikutuksia maa- ja kallioperään sekä vesiin tulee arvioida myös sen pohjalta, mitä tietoja on saatavilla jätehuoltokeskuksen maa- ja kallioperän sulfidirapautumisesta ja tästä aiheutuvasta raskasmetallien liukenemisestä sekä kallioperän rakoilusta.

Jätehuoltokeskuksen alueen läheisyydessä ei sijaitse pohjavesialueita ja lähin kalliopora-kaivo sijaitsee noin 3 km:n etäisyydellä Luhtamäen pohjavesialueella. Lähimmät, noin 900 metrin etäisyydellä jätehuoltokeskuksesta sijaitsevat talousvesikaivot on huomioitu YVA-ohjelmassa. Pohjavesien tilaa on seurattu havaintoputkista, kaivoista ja lähteistä jätehuoltokeskuksen perustamisesta asti, mutta tarkkoja näytepisteitä ei ole tiedossa. Seurantaa tullaan jatkamaan. Poikkeusolot tulee ottaa erityisesti huomioon YVA-selostuksessa.

Vesistövaikutusten vähentämiseksi hankkeessa on suunnitteilla oman pienpuhdistamon rakentaminen. Toiminnasta aiheutuvat vesistövaikutukset voivat olla suuria erityisesti poikkeustilanteissa, mukaan lukien esimerkiksi rankkasateet sekä rakentamisvaiheessa. Rakentamisvaiheen vesistövaikutuksia ei ole ohjelmassa mainittu arvioitavaksi, ne tulee ottaa huomioon selostuksessa. Ohjelmassa esitettujen tutkimusten ja selvitysten lisäksi saattaa olla tarpeen varautua näytteenottoon ja vahinkoarviointiin pintavesien osalta.

Sivuilla 54-55 on ristiriitaisia tietoja Meraojan vaikutuksista Tuomiluomaan: pintavesitarkkailun (2006 ja 2007) mukaan Meraojan sähkönsäilytyskyky, sulfaattipitoisuus ja ammoniumtyyppipitoisuus olivat ajoittain koholla, mikä viittaa jätehuoltokeskuksen mahdolliseen kuormittavaan vaikutukseen, mutta tästä on kuitenkin tehty johtopäätös, ettei Meraojalla olisi kuormittavaa vaikutusta Tuomiluomaan. Arvioita tulee tarkentaa YVA-selostukseen.

Kasvillisuus, eliöt ja luonnon monimuotoisuus

Aluetta lähin Natura-alue sijaitsee noin 5 km:n etäisyydellä ja luonnonsuojelualue 4,5 km:n etäisyydellä. Edellisen YVA-menettelyn yhteydessä tehtiin alueella kasvillisuusinventointi ja lintulaskenta, joissa ei löydetty uhanalaisia lajeja tai luonnonsuojellisesti merkittäviä kohteita. Mikäli aiemmat selvitykset ja arvioinnit ovat olleet oikeita ja luotettavia, hankkeella ei näyttäisi olevan merkittäviä luontovaikutuksia. Vaikka kyse on olemassa olevan toiminnan kehittämisestä, on tärkeää että myös luontovaikutuksia selvitetään luvussa 9.10 esitetysti maastokäynneillä ja selvitetään esim. nykyiset mahdolliset metson soidinalueet.

Ilmanlaatu ja ilmasto

Kohdassa "7.3.12 Päästöt ja rejektit" ei toiminnan pöly-, melu- ja hajupäästöjä ole käsitelty riittävän tarkasti ja jopa vähätelty kun niitä verrataan asukkailta saatuaan palautteeseen. Muutkin päästöt ilmaan voivat olla merkittäviä ja levitä arvioitua laajemmalle. Niiden aiheuttamia haittoja asutukselle tuleekin arvioida perusteellisesti ja puolueettomasti YVA-menettelyssä ja kuvata arviointiselostuksessa. Ohjelman mukaan ilmapäästöjä selvitetään lähinnä olemassa olevien tutkimustietojen perusteella. Jätekeskuksen läheisyydessä tulisi kuitenkin myös mittaamalla selvittää toiminnasta aiheutuvaa pölyhaittaa, mukaan lukien hengittävien hiukkasten (PM₁₀) osuus. Alueelle on suunnitteilla muutakin uudenkaltaista toimintaa, jolla saattaa olla ilmanlaatu-, haju-, pöly- ja meluvaikutuksia kuten biojätteen ja lietteiden kompostointi varajärjestelmänä, mädätetyn lietteen jatkojalostus/loppusijoitus, siirtokuormaus, murskaustoiminnan lisääntyminen sekä kuonien ja tuhkien loppusijoitus. Ilmapäästöjen osalta olisi YVA-selostuksessa hyvä esittää leviämiskartat.

Toiminnan kielteisiä ja myönteisiä ilmastovaikutuksia tulee selvittää mahdollisimman kattavasti ja huomioiden erittelevästi hankevaihtoehtoon sisältyvät eri toiminnot sekä nollavaihtoehtoon vaikutukset. Ilmanlaatuun ja ilmastoon kohdistuvien vaikutusten arviointiaineistona kannattaa hyödyntää myös raporttia "Ilmanlaatu Seinäjoen seudulla 2007".

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kulttuuriperintöön ja luonnonvarojen hyödyntämiseen

Yhdyskuntarakenne ja liikenne

Arviointiohjelmassa todetaan, että liikennevaikutusten osalta huomioidaan liikennemäärät ja –turvallisuus. Tarpeita liikennejärjestelyille kannattaisi kartoittaa myös asukaskyselyiden tai haastattelujen avulla. Arviointiselostuksessa on hyvä kuvata myös jätehuoltokeskuksen merkitys noin 5,5 km:n etäisyydellä sijaitsevan Seinäjoen lentoaseman toiminnan kannalta (esim. lokit ja lentoturvallisuus).

Koska kyseessä on olemassa olevan jätehuoltokeskuksen toiminnan kehittäminen, merkittäviä yhdyskuntarakenteeseen liittyviä vaikutuksia todennäköisesti ei ilmene, mutta nekin on syytä arvioida, kuten ohjelmassa esitetäänkin (luku 9.9) Asukkaat ovat esittäneet huolestuneisuutta erityisesti Tuomikylän houkuttelevuudesta. Kaavoitustarpeet ja –vaihtoehdot tulee YVA-selostuksessa esittää selkeästi mahdollisten kaavamuutosten osalta. Myös Seinäjoen kaupungin ja Ilmajoen kunnan yleiskaavoitustyön eteneminen ja muut ympäröivän alueen mahdolliset kaavoitussuunnitelmat tulee päivittää selostukseen.

Maisema ja kulttuuriperintö

Arviointiohjelman maisemallisten ja kulttuurihistoriallisten vaikutusten selvityksiin liittyvässä luvussa 9.11 todetaan hankealueen jo olevan muokattua jätehuoltoaluetta. Lähimmät arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt sijaitsevat yli 4,5 km:n ja muinaisjäännökset yli 3 km:n etäisyydellä. Maisemavaikutuksia kuten jätetäytön vaikutuksia on tarpeen arvioida esimerkiksi havainnekuvin asukkaiden kannalta merkittävistä katselupisteistä. Kuvallisia esimerkkejä olisi hyvä esittää arviointiselostuksessa. Hankkeessa ei suunnitella nykyisen jätetäytön maksimitäytötkorkeuden, noin + 100 metriä meren pinnasta, ylittäviä rakennelmia. Maiseman muutosten arvioinnin kannalta olisi hyvä esittää maanpinnan korkeus ja jätetäytön korkeus tällä hetkellä. Lisäksi on otettava huomioon edellisen YVA-arvioinnin jälkeen tapahtuneet muutokset kuten tehdyt metsien hakkuut jätehuoltokeskuksen ja asutusalueiden välisillä alueilla ja niiden vaikutus maisemaan.

Luonnonvarojen hyödyntäminen ja elinkeinot

Menettelyn yhteydessä on hyvä selvittää, olisiko jätehuoltokeskuksella uusine toimintoi-
neen mahdollisesti vaikutuksia ympäröivien metsien puustolle (esim. ilmapäästöt), maata-
loudelle (esim. rehunvalmistus ja lokit) tai metsästyksen, sienestyksen ja marjastukseen.
Rakentamisoluvassa käytettävistä luonnonvaroista, tarvittavista maa-aineksista ja syntyvi-
en jätteiden määristä ei ole esitetty arviota. Muutoin kohdassa 9.12 esitetyt asiat vaikutta-
vat oikeasuuntaisilta.

Riskit ja haitallisten vaikutusten vähentämiskeinot sekä vaikutusten seuranta

Ohjelman mukaan YVA-selostuksessa tullaan tarkastelemaan myös mahdollisten poikke-
ustilanteiden kuten rakenteiden rikkoutumisen, kuljetuskaluston onnettomuuksien, tulipa-
lojen ja biojätteiden ja lietteiden käsittelyn mahdollisten poikkeustilanteiden vaikutuksia.
Lisäksi tulisi tarkastella poikkeuksellisten sääolojen kuten rankkasateiden aiheuttamia ris-
kejä. Mahdollisia jätehuoltokeskuksen onnettomuus- ja häiriötilanteita sekä niihin varau-
tumista tulee pohtia ja kuvata huolella selostuksessa. Myös mahdollinen olemassa oleva jä-
tekeskuksen suojelusuunnitelma olisi hyvä selostaa.

Arviointiohjelmassa todetaan haittojen torjunnan ja lieventämisen osalta hyvin lyhyesti, et-
tä selvitys ehkäisemis- ja lieventämistoimenpiteistä selvitetään arviointityön aikana ja esi-
tetään arviointiselostuksessa. Siinä tulee pohtia erityisesti hajuvaikutusten lieventämis-
mahdollisuuksia erilaisin teknisin keinoin.

Ehdotus ympäristövaikutusten seurantaohjelmaksi tulee YVA-asetuksen mukaan esittää
arviointiselostuksessa. Ohjelmassa on alustavasti esitetty yleisiä tavoitteita seurannalle,
jotka tulee selostukseen muuttaa konkreettiseksi seurantaohjelmaksi. Nykyisten seuranta-
velvoitteiden lisäksi seurantaohjelmaehdotukseen tulee lisätä YVA-menettelyn aikana il-
menevät mahdolliset uusien toimintojen aiheuttamat uudet ympäristövaikutukset. Vaiku-
tusten seurannan tulee myös ulottua riittävän pitkälle ajanjaksolle ja kattaa myös toiminnan
lopettamisen jälkeinen aika.

Vaikutusten selvittämiseen liittyvät ongelmat

Vaikutusten selvittämiseen liittyviä epävarmuustekijöitä on kuvattu ohjelmassa hyvin lyhy-
esti. Ne ja niiden merkitys arvioiden luotettavuudelle kuvataan tarkemmin arviointiselos-
tuksessa. Tämä onkin tärkeää ja edellyttää jatkuvaa dokumentointia YVA-menettelyn aika-
na. Arvioinnin tulosten yhteydessä tulee selostuksessa esittää, missä menetelmissä, tekni-
sissä ym. tiedoissa, tutkimustuloksissa tai arvioinnin kohteissa epävarmuutta ja oletuksia
mahdollisesti esiintyy ja miten ne vaikuttavat tulosten luotettavuuteen.

Osallistuminen

Arviointiohjelmassa esitetään YVA-asetuksen 9 § mukaisesti suunnitelma arviointimenet-
telyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestämisestä. YVA-menettelyn aikana järjestetään
suunnitelmien mukaan kaksi yleisölle avointa tiedotus- ja keskustelutilaisuutta. Tilaisuudet
järjestetään sekä arviointiohjelma- että arviointiselostusvaiheissa kuulutusaikana. Ensim-
mäinen, arviointiohjelmaan liittyvä tilaisuus pidettiin Ilmajoen kunnantalolla 29.5.2008 ja
siinä oli 22 osallistujaa. Seuraava yleisötilaisuus on suunniteltu pidettäväksi syyskuussa
2008 arviointiselostuksen valmistumisvaiheessa. Hankkeeseen liittyvää muuta tiedottamis-
ta ei ole kuvattu arviointiohjelmassa. Hankevastaavan internet-sivuilla on palautelomake,
jossa voi esittää hanketta koskevia kysymyksiä ja palautteita. Avointa tiedotuslinjaa kan-
nattaa suosia myös jatkossa ja laatia esimerkiksi lehdistötiedotteita YVA-menettelyn ete-
nemisestä. Myös hankevastaavan internet-sivuja on hyvä päivittää ajankohtaisilla tiedoilla

YVA-menettelystä ja esimerkiksi tiivistelmillä valmistuneista selvityksistä. YVA-menettelyn osallistumisjärjestelyjä ja vaikuttamismahdollisuuksia voidaan pitää riittävinä.

Hankkeen YVA-menettelyn tukena toimii ohjausryhmä, jossa on edustajia ympäristökeskuksesta, Ilmajoen kunnasta, Lakeuden jätelautakunnasta, Seinäjoen seudun terveystyhmästä, Etelä-Pohjanmaan liitosta ja asukasyhdistyksestä.

Raportointi

Arviointiohjelma on kattava ja monipuolinen ja raportoitu hyvin selkeästi. Teksti on huoliteltua ja tiivistä ja jäsenitys toimiva. Arviointiohjelma sisältää lyhyen sanaston (Termien selityksiä), jota täydennettäneen arviointiselostuksessa mahdollisten uusien termien osalta. Arviointiohjelmaa on hyvin havainnollistettu karttojen, kuvien, taulukoiden ja prosessikaavioiden avulla sekä vaikutusosiossa kunkin luvun alkuun sijoittuvien tiivistelmien avulla. Karttojen mittakaava ja kuvanlaatu on pääosin hyvä, osassa karttoja tekstit ovat kuitenkin hieman vaikeasti luettavissa. Esimerkiksi asemapiirroksessa (kuva 2/3) tekstit erottuvat huonosti ja kuvasta voisi paremmin käydä ilmi, mitkä ovat vanhoja ja mitkä uusia toimintoja ja toiminta-alueita. Arviointiselostuksessa karttoja, piirroksia, taulukoita, valokuvia, tietoiskulaatikoita ja havainnekuvia kannattaa hyödyntää arviointiohjelmaa enemmänkin. Ohjelma sisältää selkeän tiivistelmän, jossa esitetään pääkohdat hankkeesta, sen aikatauluista, alueen nykytilanteesta ympäristövaikutusten arviointimenettelystä, tarkasteltavista vaihtoehtoista ja vaikutusten arvioinnista.

Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Arviointiohjelmassa on käsitelty YVA-asetuksessa edellytetyt asiat. Ohjelma antaa hyvät puitteet jatkotyöhön, kun sitä tarkennetaan ja täydennetään edellä kuvattujen selvitystarpeiden osalta, esimerkiksi:

- Hankevaihtoehtoon sisältyvien toimintojen tarkentaminen ja suhde parhaan käyttökelpoisen tekniikan ja ympäristön kannalta parhaan käytännön periaatteisiin sekä esim. Valtioneuvoston hyväksymään valtakunnalliseen jätesuunnitelmaan vuoteen 2016
- Alueen maa- ja kallioperään liittyvien tietojen tarkentaminen
- Hankevaihtoehdon toimintojen erittely vaihtoehtojen vertailun yhteydessä
- Jätteen synnyn ehkäisyn mukaan ottaminen tarkasteluihin (tiedotus, neuvonta ym.)
- Jätehuoltokeskuksen koko elinkaaren, myös lopettamisvaiheen, huomioon ottaminen
- Selvitys- ja tutkimusmenetelmien riittävä selostaminen
- Vaikutusalueiden määrittelyn tarkentaminen ja mahdollisesti laajentaminen erityisesti hajuvaikutusten osalta
- Asukaskyselyt tai -haastattelut täydentävänä menetelmänä ihmisiin kohdistuvien vaikutusten selvittämisessä

Koska Lakeuden Etappi Oy:n jätehuoltokeskuksen kehittämishanke sisältää useita yksinäänkin YVA-menettelyä vaativia muutoksia, olisi muutos toiminnassa merkittävä hankevaihtoehdon toteutuessa kokonaisuudessaan. Kaikkia näitä toimintoja tulee arviointiselostuksessa tarkastella tasapuolisesti ja kaikkien merkittävien ympäristövaikutusten osalta YVA-menettelyn edellyttämällä tarkkuudella. Arviointiohjelma ja yleisötilaisuudessa saadut lausunnot ja mielipiteet auttavat osaltaan ympäristövaikutusten arvioinnin suunnittelussa ja suuntaavat arviointia merkitykselliseksi koettujen vaikutusten selvittämiseen. Laadittavassa arviointiselostuksessa tulee todeta, miten yhteysviranomaisen lausunto, saapuneet lausunnot ja mielipiteet sekä muissa yhteyksissä esiin tulleet kannanotot on otettu huomioon arvioinnissa.

5. LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Ympäristökeskus lähettää lausuntonsa tiedoksi lausunnonantajille ja mielipiteiden esittäjille. Lisäksi yhteysviranomaisen lausunto pidetään yleisön nähtävillä heinä-elokuussa 2008 yhden kuukauden ajan Ilmajoella, Jalasjärvellä, Nurmossa ja Seinäjoella kuntien virallisilla ilmoitustauluilla sekä kuntien pääkirjastoissa niiden virka- tai aukioloaikoina. Lisäksi lausunto tulee nähtäville Länsi-Suomen ympäristökeskuksen internetsivuille osoitteeseen: www.ymparisto.fi/lisu/yva-vireilla. Yhteysviranomaisen on toimittanut hankkeesta vastaavalle kopiot kaikista annetuista lausunnoista ja mielipiteistä. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Länsi-Suomen ympäristökeskuksen arkistossa.

Johtajan sijainen
Tietohallintopäällikkö

Mika Koskinen

Ylitarkastaja

Anu Lillunen

Jakelu

Lakeuden Etappi Oy, suoritemaksua vastaan

Tiedoksi

Lausunnon antajat ja mielipiteen esittäjät

Ympäristöministeriö

Suomen ympäristökeskus, liitteenä 2 kpl arviointiohjelmia

LIITE

Maksun määräytyminen ja maksua koskeva muutoksenhaku

LIITE**Suoritemaksu**

7610 €

Maksun määräytyminen ja maksua koskeva muutoksenhaku

Maksu määräytyy ympäristöministeriön asetuksessa alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista (1387/2006) olevan maksutaulukon mukaisesti. Maksutaulukon mukaan YVA-laissa tarkoitettua lausunnosta arviointiohjelmasta perittävän maksun suuruus neljän kunnan alueella on 7610 € (4370 € + 3 * 1080 €).

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Länsi-Suomen ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräytymisestä.

Länsi-Suomen ympäristökeskuksen

käyntiosoite: Länsi-Suomen ympäristökeskus, Koulukatu 19, 65101 Vaasa

postiosoite: Länsi-Suomen ympäristökeskus, PL 262, 65101 Vaasa

puhelin: 020 490 109

telefax: 020 490 5251

sähköpostiosoite: kirjaamo.lsu@ymparisto.fi

aukioloaika: klo 8.00–16.15